

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 109/02-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. júna 2002 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. P., CSc., bytom N. Z., zastúpeného advokátom JUDr. J. D., N. Z., vo veci porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 C 37/00-93 (5 Cdo 16/02) z 26. februára 2002, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. M. P., CSc., o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. mája 2002 doručená sťažnosť Ing. M. P., CSc., bytom N. Z., ďalej len „sťažovateľ“, zastúpeného advokátom JUDr. J. D., N. Z., vo veci porušenia jeho základného práva na ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 5 C 37/00-93 (5 Cdo 16/02) z 26. februára 2002.

Sťažovateľ vidí porušenie ním označeného základného práva v tom, že najvyšší súd uznesením č. k. 5 C 37/00-93 (5 Cdo 16/02) odmietol jeho dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre sp. zn. 7 Co 394/00 z 25. apríla 2001 o odmietnutí odvolania sťažovateľa. Sťažovateľ je toho názoru, že pri doručovaní zásielok poštou neplatí právna fikcia podľa § 47 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), a preto lehota na prevzatie zásielky nie je tri dni, ale podľa § 43 ods. 1 Poštového poriadku 18 dní, preto štátny orgán (t. j. najvyšší súd) ju pri posudzovaní dôvodnosti dovolania sťažovateľa nemohol aplikovať. Sťažovateľ zásielku na pošte skutočne prevzal, čo má prednosť pred náhradným doručením podľa § 47 ods. 2 OSP, preto odvolacia lehota podľa názoru sťažovateľa začala plynúť dňom skutočného doručenia zásielky, a nie dňom náhradného doručenia. Na základe vyššie uvedeného sťažovateľ žiada vysloviť porušenie základného práva sťažovateľa domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, zrušiť uznesenie najvyššieho súdu č. k. 5 C 37/00-93 (5 Cdo 16/02) z 26. februára 2002 a zaplatiť sťažovateľovi 1 000 000 Sk.

II.

Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika reatifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom (ďalej len „základné práva a slobody“), ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd, vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, tak ako mu to ukladá § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). V rámci predbežného prerokovania ústavný súd skúma, či sú splnené podmienky pre prijatie návrhu na ďalšie konanie a či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Predmetom predbežného prerokovania v súlade

s doterajšou judikatúrou ústavného súdu (napr. I. ÚS 50/01, I. ÚS 4/02) je len rozhodovanie o prijatí návrhu vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta.

Rozhodovanie o zrušení rozhodnutia - uznesenia najvyššieho súdu, ktoré požaduje sťažovateľ, vyplýva z čl. 127 ods. 2 ústavy a nadväzuje na rozhodnutie o vyslovení porušenia základných práv a slobôd. Rovnako rozhodovanie o primeranom finančnom zadost'učinení, ktoré vyplýva z čl. 127 ods. 3 ústavy, za ktoré považuje ústavný súd sťažovateľom označenú sumu napriek absencii jej bližšej identifikácie, je spojené s vyslovením porušenia základných práv a slobôd .

Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd tieto otázky v rámci predbežného prerokovania neposudzoval. Posudzoval len otázku, či nie sú dôvody na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Jedným z dôvodov odmietnutia návrhu na predbežnom prerokovaní uznesením bez ústneho pojednávania je zjavná neopodstatnenosť návrhu. Podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnený návrh možno považovať ten, pri ktorého predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

Sťažovateľ v sťažnosti namieta zistenie skutkového stavu a uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 7 Co 394/00-57 z 25. apríla 2001, ktorým odmietol odvolanie sťažovateľa proti rozhodnutiu Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 5 C 37/00 a ktoré bolo základom pre odmietnutie jeho dovolania voči tomuto rozhodnutiu najvyšším súdom (uznesenie sp. zn. 5 Cdo 16/02), čím najvyšší súd porušil podľa jeho názoru jeho základné právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Sťažovateľ namieta na ústavnom súde nerešpektovanie jedného z aspektov prípustnosti dovolania, a to ustanoveného v § 237 písm. f) OSP, pretože tvrdí, že mu bola

postupom najvyššieho súdu odňatá možnosť konať pred súdmi, čo znamená porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy. Za hlavnú prekážku možnosti uplatniť právo na súdnu ochranu považuje sťažovateľ názor najvyššieho súdu týkajúci sa doručovania zásielok poštou, v súvislosti s čím namieta aplikáciu právnej fikcie doručenia podľa § 47 ods. 2 OSP a lehôt s ním spojených, čo ho vedie k záveru, že mu bol znemožnený prístup na súd.

Bolo teda úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti z hľadiska jej vecnej opodstatnenosti určiť, či preskúmanie tvrdení sťažovateľa vylučuje akúkoľvek možnosť porušenia základného práva sťažovateľa na prístup na súd.

Tak, ako už ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti uviedol (I. ÚS 4/00), zo subsidiárnej právomoci ústavného súdu v systéme ochrany ústavnosti vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy. Na tejto skutočnosti je založené pravidlo (§ 53 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde), podľa ktorého poskytnutie ochrany individuálne určenému právu alebo slobode v konaní pred ústavným súdom v zásade nie je prípustné, pokiaľ ten, kto má v úmysle sa jej dovolať, najprv nevyčerpal všetky účinné opravné prostriedky, ktoré sú mu dostupné v konaní pred všeobecným súdom (*mutatis mutandis* I. ÚS 49/98).

Za takýto právny prostriedok ochrany základných práv a slobôd možno považovať aj dovolanie a s ním spojené dovolacie konanie za splnenia podmienky domáhania sa tohto práva ako imanentnej súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a to podľa čl. 51 ods. 1 ústavy v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú. Týmto zákonom je Občiansky súdny poriadok, ktorý ustanovuje kritériá prípustnosti dovolania. Pritom ústavný súd už vyslovil, že v prípade dovolacieho konania môžu byť podmienky na prístup k súdnej ochrane ustanovené prísnejšie ako u súdu prvého alebo druhého stupňa, čo je napokon dané samotnou povahou dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku (II. ÚS 72/01).

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa prioritne zaoberal prípustnosťou dovolania a dospel k záveru, že podmienky prípustnosti dovolania nie sú splnené. Znamená to, že najvyšší súd sa dovolaním sťažovateľa zaoberal, čo vyplýva aj z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. Cdo 16/02 z 26. februára 2002, ktorým najvyšší súd dovolanie proti napadnutému uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 25. apríla 2001 sp. zn. 7 Co 394/00 odmietol.

V tejto súvislosti ústavný súd už uviedol, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu (I. ÚS 24/00). Taktiež v tejto súvislosti ústavný súd už vyslovil, že len výnimočne by otázka splnenia podmienok konania pred všeobecnými súdmi mohla byť predmetom kritiky zo strany ústavného súdu, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, čo sa v danom prípade nepreukázalo.

Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže samo osebe viesť k záveru o odmietnutí jeho prístupu na súd a porušení jeho základného práva na súdnu ochranu upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd už vo svojom rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 4/00 vyslovil, že posúdenie, či opravný prostriedok bol alebo nebol podaný v lehote určenej zákonom, je svojou povahou posúdením skutkovej otázky. S poukazom na to, čo už v tejto súvislosti bolo vyššie uvedené, takéto posúdenie patrí do výlučnej právomoci všeobecného súdu, a nie do právomoci ústavného súdu.

V súvislosti s ustanovením lehôt na podanie opravného prostriedku ústavný súd uvádza, že aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že právo na prístup na súd nie je absolútne. Pravidlá týkajúce sa lehôt ustanovených na podanie opravného prostriedku majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Jednako tieto pravidlá alebo ich používanie nemôžu týmto osobám zabrániť, aby využili

existujúci opravný prostriedok (pozri vec Péter De Rada Cavanilles c. Španielsko, rozsudok z 28. októbra 1998).

Z vyššie uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľa po predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. júna 2002